

Muuttuva lintujen järjestelmä.

PAAVO VOIPIO

(Helsingin Yliopiston Eläintieteellinen museo.)

Järjestelmän fylogeneettinen perusta.

Kahden viimeksi kuluneen vuosikymmenen aikana on korkeampien selkärankaisten, nisäkkäiden ja lintujen, järjestelmä ollut varsin syväälle käyvän muokkauksen ja myös melkoisten muutosten alainen. Tällaiset muutokset eivät tavallisesti kovinkaan nopeasti näy varsinaisissa oppikirjoissa, joissa vanhentuneet käsitykset muutenkin usein varsin sitkeästi pyrkivät säilymään painoksesta toiseen ja myös siirtymään teoksesta toiseen. Mielipide-eroja tietenkin on suurtenkin ryhmitysten osalta varsin lukuisasti, mutta näyttää olevan niin, että yksittäiset ansiokkaat oppikirjat hallitsevat arvovalallaan sekä kotimaassaan että sen kulttuurin vaikutuspiiriin kuuluvissa maissa niin painavasti, että niiden tekijäin omaksuma kanta systemaattisissa kysymyksissä jää pitkiksi ajoiksi vallitsevaksi. Oman panoksensa tämänsuuntaiseen kehitykseen on lisäksi viimeksi kuluneiden vuosien aikana antanut sodanaikaisten ja sen jälkeisten olosuhteiden luoma eristyneisyys eri maiden välillä.

Mainitun seikan voi hyvin todeta esim. siitä, miten hitaasti SIMPSONIN (1945) yleistä tunnustusta saanut nisäkkässystemi on tullut tunnetuksi meidän maanosassamme. Se esiintyy nisäkkäiden luokittelun perustana 5 vuotta myöhemmin joko osittain (DEGERBØL 1950) tai täydellisenä (YOUNG 1950, SUOMALAINEN & VOIPIO 1950) tiettävästi vain kolmessa maassa, mutta vasta hiljattain siihen kiinnitettiin huomiota Saksassa (MÜLLER—USING & HALTENORTH 1954). Viimeksi mainitut tutkijat esittävät käsityksensä — ja epäilemättä täydellä syyllä —, ettei nisäkkäsryhmien välisiä fyleettisiä suhteita ole koskaan aikaisemmin esitetty selvemmin ja perinpohjaisemmin kuin mainitussa SIMPSONIN teoksessa. Tällä puolestaan on selvä perustansa, nim. paleontologisen tutkimuksen erityisesti uudella mantereella viimeisinä vuosikymmeninä kokoama laaja tosiasia-aineisto, jota ilman ratkaisut sukulaisuussuhteista eivät monissakaan tapauksissa olisi olleet mahdollisia.

Tuskin on liioiteltua sanoa, että samassa mitassa kuin eri ryhmiä sitovien fossiilisten muotojen löytäminen on muodostanut perustan

nisäkässystemin asteittaiselle kehittymiselle ryhmienvälisiä sukulaisuussuhteita yhä objektiivisemmin kuvastavaksi ryhmittelyksi, vastaavassa määrässä lintujen osalta ollaan vaikean ongelman edessä juuri tässä suhteessa. Kun matelijoista ja nisäkkäistä tunnetaan fossiilisia muotoja molemmista enemmän kuin nykyisin on lajeja, lintujen n. 8 500 lajia (MAYR etc. 1953) kohti on tähän mennessä löydetty vain vajaat 800 fossiilista muotoa (WETMORE 1951 b). Syynä tähän on lintujen heikko fossiilisoituminen, joka johtuu niiden pienestä koosta ja koko luuston hentorakenteisuudesta. Sitä paitsi lintujen elintavoista ja elinympäristön laadusta on seurauksena, että niiden jäännöksillä on suhteellisen pienet mahdollisuudet fossiilisoitua. Paleontologit joutuvat näistä syistä työskentelemään sangen hajanaisen aineiston varassa, sillä useimmissa tapauksissa tutkittavat jätteet käsittävät vain yksittäisiä luita tai niiden osia ja vain poikkeustapauksissa useampia luuston osia samasta yksilöstä. Linnun luurangossa ei sitä paitsi ole mitään osia, jotka muita vahvempina fossiilisoituisivat hyvin ja samalla sisältäisivät diagnosti- sesti selviä piirteitä, kuten nisäkkäillä hampaat. Näin ollen ryhmiä sitovat fossiilit ovat hyvin harvinaisia.

Linnut muodostavat lisäksi rakenteeltaan kovin yhdenmukaisen ryhmän, jonka puitteissa lahkojen väliset eroavuudet ovat tavallisimmin korkeintaan muiden selkärankaisluokkien heimoeroavuuksia vastaavia. Suvun astella olevat eroavuudet ovat jo niin vähäiset, että fossiileja on varsin vaikeata luokitella. Kun lisäksi useimmat nykyaikaiset lintulahkot ovat aina »korkeimpia» muotoja myöten geologisesti vanhoja ryhmiä, joista puolet on fossiileina edustettuna eoseenikaudella ja kokonaista 70 % oligoseenikaudella, ryhmien välisistä sukulaisuussuhteista ja yksittäisten kehityslinjojen fylogeniasta on tavattoman vaikeata saada selvää käsitystä. Lahkojen väliset yhteydet ovat kadonneet jäljettömiin jo kaukaisina aikoina, ja meillä on nykyisin elävissä lahkojen edustajissa edessämme ammin tapah- tuneiden, eri suuntiin kehittyneiden haarautumien äärimmäiset, suuresti erilaistuneet päätejäsenet.

Erilaistuminen ei kuitenkaan ole ilmeisesti tertiääri-kauden alussa tapahtuneen voimakkaan adaptiivisen radiaation kautta muodostuneissa eri kehityslinjoissa ollut yksittäisten elinten kehityksen osalta yhtä nopeata, mikä seikka on muuten osoittautunut erääksi fylogeneettisen kehityksen luonteenomaiseksi piirteeksi myös niissä selkärankaisryhmissä, joiden fylogenia on voitu runsaan paleontologisen

aineiston avulla seikkaperäisemmin selvittää. Tiedyt linturyhmät ovat tämän vuoksi eräiden ominaisuuksien puolesta suuresti erilaisuneet, mutta omaavat samalla yksittäisiä tai useampia primitiivisiä piirteitä. Kun tiedot sukulaisuussuhteista em. seikkojen vuoksi ovat peräti vaillinaiset, on jo tästä syystä sangen vaikeata ratkaista, mitkä lahkot ovat muita primitiivisempiä tai fylogeneettisesti vanhempia.

Vielä haitallisemmin vaikuttaa sukulaisuussuhteiden selvittelymahdollisuuksiin sopeutuminen samankaltaiseen elintapaan, josta on seurauksena usein varsin pitkälle menevä rakenteellinen yhtäläisyys ja samanlainen ulkonäkö toisilleen aivan vieraisissa kehityslinjoissa. Kuten SIMPSON (1945) on huomauttanut, morfologisen luokittelun pääongelmana onkin työskennellessä fylogeneettisellä pohjalla sellaisten ominaisuuksien valikoiminen, jotka eivät pohjautu konvergenssiin eli samansuuntaiseen kehitykseen erillisissä linjoissa. Tästä johtuvien erheiden karsiminen, siis konvergenttien ominaisuuksien eliminoiminen, on hyvin suurelta osalta ollut fossiililöytöjen ja paleontologisen tutkimuksen ansiota. Mutta juuri tässä suhteessa linnut, kuten olemme todenneet, ovat sangen epäedullisessa asemassa. Lintujen yhdenmukaisesta anatomisesta konstruktiosta puolestaan johtuu, että konvergenttinen kehitys suhteellisen helposti peittää ryhmien väliset alkuperäiset eroavuudet. Onkin sanottava, että juuri ne seikat, jotka tekevät nisäkkäiden fylogenian ja systematiikan kiintoisiksi, puuttuvat linnuilta, niin kiitollisia kuin viimeksi mainitut toisaalta ovatkin maantieteellistä muuntelua ja siihen olennaisesti liittyvää lajinsisäistä kehitystä, ns. mikroevoluutiota koskevan tutkimuksen piirissä. Tämä näkyikin hyvin lintujen saamasta vähäisestä huomiosta mm. selkärankaispaleontologiaa koskevissa teoksissa (esim. ROMER 1945, jossa 507-sivuisen esityksen puitteissa linnut kuitataan 16 sivulla nisäkkäiden osuuden ollessa 234 s.) tai niistä teoksista, joissa käsitellään seikkaperäisemmin selkärankaisluokkien evoluutiota (ks. esim. YOUNG 1950).

SIMPSON (1945), joka on hyvin ansiokkaasti käsitellyt luokittelun periaatteita, on huomauttanut, että valtaosa fylogeneettisessä tutkimuksessa ja luokittelussa käytetyistä ominaisuuksista on tiukasti morfologisia, mutta niiden tulkinta ei ole. Tällä tarkoitetaan, että fylogeneettisen tutkimuksen väittämä: rakenteellinen yhtäläisyys on merkki yhteisestä fylogeneettisestä alkuperästä ja säännön mukaan sen aste on verrannollinen yhteisen alkuperän läheisyyteen. pätee yleensä ja keskimäärin, mutta että nykyisin myös tiedetään,

että tämä arvosteluperuste on riittämätön ja voi yksittäistapauksissa viedä harhaan. Toisin sanoen: ottaessamme selville sellaisia yhteisiä ominaisuuksia, jotka todella ovat yhteisistä esimuodoista johdettavissa, me pystymme nykyisin arvostelevaan yksittäisten morfologisten piirteiden sopivaisuutta tähän tarkoitukseen niiden fylogeneettisen merkityksen perusteella tyytymättä enää tekemään ratkaisuja jyrkästi morfologisin kriteerein. Osaamme ainakin ottaa huomioon — milloin ominaisuuksien fylogeneettinen merkitys ei ole täysin selvillä — sellaiset tekijät (konvergenssin, despesialisaation ja yksipuolisen erikoistumisen), jotka vaikutuksellaan voivat peittää todelliset sukulaisuussuhteet.

Lintujen paleontologisista, anatomisista ja fylogenian erikoispiirteistä johtuu, että mainitunlainen ominaisuuksien arvostelu ja näin ollen käsityksen saaminen ryhmien (lahkojen) välisistä sukulaisuussuhteista on ollut ja on jatkuvasti niiden osalta tavattoman vaikeata. On jopa syytä olettaa, ettei tyydyttävään ratkaisuun koskaan päästä (MAYR & AMADON 1951). Systemaattisen luokittelun päätehtävä, lähisukuisten ryhmien sijoittaminen systeemissä toisiaan mahdollisimman lähelle ja kanta- tai primitiivisten ryhmien sijoittaminen ennen edistyneempiä, jää siten pakosta puoliteihen. Sitäpaitsi siitä jo mainitusta seikasta, että nykyiset lintulahkot ovat kauan sitten monilukuisina haarautuneiden kehityslinjojen päätejäseniä, johtuu että useiden lahkojen osalta on aivan yhdentekevää, missä järjestyksessä ne esitetään systemaattisessa luettelossa. Kaikki nämä seikat kuvastuvat tavattoman erilaisissa lintujärjestelmissä. Tämä koskee uusimpiakin järjestelmäehdotuksia (STRESEMANN 1927/34, WETMORE 1934, MAYR & AMADON op.c.). Kuten STRESEMANN (1951) toteaa lintutieteen historiassaan, »bisher ist es . . . nicht gelungen, aus der Klassifikation der Vögel die Willkür völlig auszuschalten. . . noch immer deutet nichts darauf hin, dass sich der ansehnliche Rest der praktischen Systematik eines RAY, BRISSON und LINNÉ je ganz tilgen und durch eine nachweisbar 'natürliche', d.h. phyletische Gruppierung ersetzen lassen wird» (l.c., siv. 285).

Vanha ja uusi lintujärjestelmä.

Niin kuin tunnettua, meikäläisissä ja käytännöllisesti katsoen kaikissa eurooppalaisissa käsikirjoissa on viime vuosiin asti noudatettu HARTERTIN järjestelmää, joka alkaa *Passeres*-lahkolla (tämä puolestaan alkaa heimolla *Corvidae* ja päättyy heimoon *Hirundinidae*) ja

loppuu kanalintuihin. Amerikassa taas on ollut 1930-luvun alusta lähtien käytännössä WETMOREN systeemi, joka meikäläisten lajien osalta alkaa lahkosta kuikat (*Gaviiiformes*) ja päättyy lahkoon *Passeriformes* (ensimm. heimona *Alaudidae* ja viimeisenä *Fringillidae*). Tämä järjestelmä noudattaa sitä kaikkien muiden eläinryhmien osalta poikkeuksetta omaksuttua tapaa, että primitiiviset muodot (linnuilla siis strutsit, emut, kiwit, pingviinit, kuikat jne.) ovat systeemissä ennen edistyneempiä. Lintujen järjestelmä on tähän asti ollut tässä suhteessa epäjohdonmukainen. Wetmoren järjestelmää noudattaa myös tunnettu amerikkalainen, maapallon lintuja koskeva luettelo (PETERS 1931—1951), josta varsinaiset varpuslintuja koskevat osat ovat vielä ilmestymättä. Järjestelmä on ollut yleisesti hyväksytty uudella mantereella jo lähes parin vuosikymmenen ajan, mutta Euroopassa on viime vuosiin saakka pysytty melkein kaikkialla HARTERTIN vanhan tutun järjestelmän kannalla. Vähän ennen vuosikymmenen vaihdetta tämä järjestelmä tosin alkaa saada huomiota osakseen myös Euroopassa, jossa sitä tiettävästi ensimmäisenä on käytetty tanskalaisissa lintuluetteloissa (LØPPENTHIN), mutta varsinaisten lintutieteellisten käsikirjojen systemaattisena runkona se on vielä tuntematon. WITHERBYN (1943) käsikirjassa WETMOREN järjestelmän ansiot vanhaan verrattuna tunnustetaan, mutta käytännöllisistä syistä pysytään siihen asti myös Englannissa käytännössä olleen HARTERTIN järjestelmän kannalla.

Kuten jo aikaisemmin parissa yhteydessä olen huomauttanut (VOIPPIO 1951 b, 1953), WETMOREN systeemin tuleminen yhä yleisemmin käytäntöön on ollut odotettavissa ja myöskin se, että ennen pitkää joudumme myös meillä luopumaan nykyisestä tutusta HARTERTIN järjestelmästä. Ratkaisevana tässä kehityksessä on pidettävä vuotta 1952, jolloin Englannissa ilmestyi ensimmäinen WETMOREN systeemiä noudattava käsikirja (HOLLOM 1952) merkinä tämän järjestelmän läpimurrosta mainitussa maassa. Samana vuonna ilmestyi myös sikäläinen »Check-list» (British Ornithologists' Union 1952), joka noudattaa WETMOREN systeemiä ja joka sisältämiensä lukuisten nimistöllisten muutosten vuoksi herätti voimakkaan reaktion paitsi kirjan kotimaassa myös muualla Euroopassa, etenkin Saksassa.

Emme puutu seuraavassa sanotun lintuluettelon sinänsä paljonkin keskustelun ja myös muistuttamisen aihetta antaviin nimistöllisiin puoliin, vaan itse sen »uuteen» järjestelmään, joka juuri po. teok-

sen vuoksi joutui Euroopassa huomion polttopisteeseen. Tämä tapahtui viime vuonna, jolloin ERWIN STRESEMANN (1954) luetteloa koskevassa selostuksessaan esittää painavia epäilyksiä kokonaan uuteen järjestelmään siirtymistä vastaan. Sehän ensimmäkin lisää faunistisessa kirjallisuudessa lajijärjestyksen puolesta toisistaan poikkeavien luetteloiden määrää. Systemaattisiin kysymyksiin perehtyneelle ammattimiehelle ei tosin tuota sanottavia vaikeuksia pelkästään kahden järjestelmän hallitseminen, josta tässä on lähinnä kysymys. Mutta asia on jo aivan toinen, kun otetaan huomioon harrasteliijaornitologien taajat rivit. Heistä tällaisen perusteellisen muutoksen muutenkin lintujen nimistöä aikojen kuluessa ankarasti koetelleen pysymättömyyden lisäksi täytyy vaikuttaa vastenmieliseltä. Vielä suuremmassa määrässä tekee sanotun muutoksen arveluttavaksi eräs toinen seikka. Olemme edellä kosketelleet rajoitettuja mahdollisuuksia päästä lintutieteessä ryhmienvälisiä sukulaisuussuhteita objektiivisesti kuvastavaan ryhmittelyyn. Asiantilan ollessa tämä, eikö — kuten STRESEMANN huomauttaa — tietyn järjestelmän korvaaminen toisella itse asiassa merkitse tiettyjen subjektiivisten näkökantojen korvaamista toisilla subjektiivisilla käsityksillä? Saatamme STRESEMANNin (1954) mukaan kysyä: »Ist es nicht weiser, kleine Fehler in Kauf zu nehmen, um die mühelose Verständigung zu sichern?»

Mutta kummankin tässä käsitellyn seikan osalta on olemassa myös mitalin toinen puoli. Ensimmäkin engl. luettelon lahkoista kaikki ja 59:stä heimosta 49 eli n. 83 % on edustettuina myös Uudessa maailmassa (pari heimoa ihmisen tuomana). Amerikkalainen ornitologi ja erityisesti harrasteliijaornitologi on ts. kotimaansa linnuston edustajia tai ao. heimojen palearktisia lajeja koskevia tietoja eurooppalaisista käsikirjoista hakiessaan jokseenkin samojen vaikeuksien edessä kuin me nyt WETMOREN systeemin mukaisen luettelon parissa askarrellessamme. Nykyisin, jolloin lintutiede lukuisine yleisluontoisine probleemeineen edellyttää entistä kiinteämpää kansainvälistä kosketusta ja vuorovaikutusta ja myös vie siihen, voimme tuskin enää ratkaista asiaa siten, että amerikkalaiset pitäisivät oman järjestelmänsä ja eurooppalaiset omansa. Emme myöskään voi odottaa, että edelliset luopuisivat heille tutusta sekä sikäläisten käsikirjojen noudattamasta WETMOREN järjestelmästä meikäläisen HARTERTin systeemin hyväksi. On tietenkin selvää, että me tulisimme hyvin toimeen täällä Euroopassa HARTERTin järjestelmän avulla,

sikäli kuin kysymyksessä on järjestelmän puhtaasti käytännöllinen puoli, siis sellaisenaan muuten täysin kaoottisen, lukuisia lajeja sisältävän massan organisoiminen luokittelun avulla. Kaiken luokittelun primäärinen tarkoitus on käytännöllinen. Mutta me tiedämme myös, että sillä nykybiologiassa on syvällisempi merkitys ryhmien välisten fyleettisten suhteiden kuvastajana. Järjestelmä kuitenkin on vain ryhmien peräkkäinen luettelo, mutta systemaattiset ryhmät (esim. lahkot) eivät fylogeneettisesti ole suinkaan niin yksinkertaisessa suhteessa toisiinsa, että ne ryhmä ryhmältä muodostaisivat suoraan etenevän polveutumissarjan, vaan kysymyksessä on voimakkaasti haaroittuva puu, jossa monet sivuhaarat juontavat alkunsa yhteisestä, kaukaisesta rungosta tai kantahaarasta. Tästä syystä jokainen systeemi — fylogeneettisesti kaikkein objektiivisinkin — välttämättömyyden pakosta muodostaa kompromissin käytännöllisyyden ja fylogeneettisten suhteiden kuvastamisen välillä. Järjestelmän käytännöllinen tarkoitusperä pysyy muuttumattomana, mutta käsityksemme ryhmien fylogeneettisistä suhteista tutkimuksen edistyessä jatkuvasti muuttuu. Eläinjärjestelmä kokonaisuudessaan on tästä syystä jatkuvan muuttumisen alainen; se on tieteellisen tutkimuksen »valitettava», mutta olennainen seuraus.

Tässä on jälkimmäistä arvelua koskevan ongelman toinen puoli. HARTERTIN systeemi oli aikanaan myös uusi, »muuttunut» järjestelmä, joka vastasi silloisia mahdollisuuksia muodostaa käsitys linturyhmien sukulaisuussuhteista ja jonka vaikutus selvästi näkyy melkoisina muutoksina myös meikäläisissä 1920-luvulla ilmestyneissä käsikirjoissa. Siihen tottuivat vanhemmat tutkijapolvet, ja nuoremmille se on nyt »se oikea» järjestelmä. Näin tulee olemaan myös WETMOREN systeemin osalta asian laita, jos se päättäväisesti maanosasamme hyväksytään. Voitaneen kysyä, onko tämä meille uusi systeemi tällä hetkellä niin »valmis», että siihen kannattaa siirtyä. On arvelematta sanottava, ettei se suinkaan ole valmis. Tämä näkyy hyvin niistä eroavuuksista, joita syntyy ryhmien keskinäisessä järjestyksessä silloinkin, kun WETMOREN systeemin pohjalla tehdään ehdotuksia järjestelmän parantamiseksi uusien tutkimusten nojalla (ks. esim. MAYR & AMADON 1951). Mutta näin kävi mitä suurimmassa määrin myöskin HARTERTIN systeemille ei ainoastaan WETMOREN vaan myöskin STRESEMANNIN (1927/34) pyrkiessä järjestelmän parantamiseen, seikka, mitä täytyy pitää vakuuttavana osoituksena HARTERTIN järjestelmän epätydyttävyydestä. Viimeksi mainittu

kuitenkin aikanaan hyväksyttiin kaikkialla Euroopassa. Se kannatti, sillä puutteellisuudesta huolimatta se poisti suuren määrän virheitä, joihin ei enää langeta. Miksi ei tämäkin siirtyminen kannattaisi, jos se poistaa selvästi havaittavia puutteita?

Kunkin järjestelmän virheellisyudet selviävät vasta myöhemmin. Nykyisin olemme kuitenkin aikaisemmin selostetuista syistä siinä suhteessa paremmassa asemassa, mutta kieltämättä myös pahemmassa välikädessä, että minkä hyvänsä lintusysteemin puutteet ja vaikeudet ovat entistä selvemmin käsillä jo sen syntyhetkellä. STRESEMANN (1954) ilmaisee tämän omaan kokemukseensa nojaten selvästi sanoessaan: »Nur wer sich noch nicht selber um eine Verbesserung der System bemüht hat, kann meinen, die neue Auffassung von der 'phylogenetischen Stufenfolge' der Vogelordnungen sei besser begründet, also 'wissenschaftlicher' als die bisherige». (loc. c., s. 187) Tämä on STRESEMANNIN lähtökohtana hänen vastustaessaan uuden järjestelmän hyväksymistä eurooppalaisten lintujen luokittelun pohjaksi. Kieltämättä se on painava ja sellaisenaan täyden huomion arvoinen. Mutta on pantava merkille, että HARTERTIN järjestelmä on useissa kohdin niin selvästi myöhemmän anatomisen — ja myöskin paleontologisen — tutkimuksen valossa osoittautunut puutteelliseksi, ettei kysymys ole enää pienistä, sormien läpi katsottavista virheistä. Tämä näkyy hyvin esim. siitä yhdenmukaisuudesta, millä eri tutkijoiden esittämät systeemit (STRESEMANN 1927/34, WETMORE 1934, MAYR & AMADON 1951) eräiltä osiltaan poikkeavat HARTERTISTA. Näin ollen siirtyminen WETMOREN järjestelmään varmasti poistaa tiettyjä puutteellisuuksia ja epäilemättä merkitsee askelta eteenpäin. Joka tapauksessa tämä on ainoa tie tärkeän yhdenmukaisuuden saavuttamiseksi lintutieteessä.

Wetmoren järjestelmän lopullinen hyväksyminen.

Yhtenäisyys systeemissä oli myös STRESEMANNIN päätavoitteena nimistön yhtenäistämisen ohella, kun hän — lähinnä mainitun engl. lintuluettelon antamasta sysäyksestä — kutsui koolle Euroopan lintujen nimistöä koskevan konferenssin, joka pidettiin Baselissa XI Kansainvälisen Ornitologikongressin yhteydessä 4. VI 1954. Neuvottelukutsu koski ensisijaisesti lintutiet. aikakausikirjojen toimittajia, jotka lähinnä ovat vastuussa lehtensä lajiluetteloissa noudatusta järjestelmästä ja tieteellisestä nimistöstä. Neuvottelun lähitavoitteena

oli systeemin osalta saman järjestelmän noudattaminen kaikissa Euroopan maissa ja pysyttäytyminen mieluummin HARTERTin järjestelmässä. Kaikesta huolimatta konferenssin tuloksena oli siirtyminen WETMOREN järjestelmään. Tämän kannalla olivat paitsi tietenkin neuvotteluihin osallistuneet amerikkalaiset, myös valtaosa eurooppalaisista ornitologeista. Yhdenmukaisuuden saamiseksi oli mainittu ratkaisu tällöin ainoa mahdollinen.

Oli siis päädytty siihen, mikä oli odotettavissakin. Katsoipa asiaa miltä kannalta tahansa, siirtyminen aikaisemmasta, jo »vakiintuneesta» järjestelmästä kokonaan uuteen ei ole miellyttävää. Tässä tapauksessa ei ammattimieskään tunne samaa tyydytystä kuin siirryttäessä esim. nisäkkäiden osalta niinkään aivan uuteen SIMPSONin järjestelmään — lintujen systeemi on siihen aivan liian tulkinnanvarainen. Tämä ei mielestämme kuitenkaan enää ole riittävä syy WETMOREN järjestelmän torjumiseen meillä. Ennemmin tai myöhemmin siihen olisi kuitenkin siirryttävä, varsinkin kun on syytä pyrkiä yhdenmukaisuuteen. Joka tapauksessa systeemissä myöhemmin välttämättömiksi osoittautuvat oikaisut tulevat tapahtumaan WETMOREN pohjalla muuttamatta sitä enää niin syvällisesti, kuin mihin uusien tutkimusten perusteella olisi varmasti mentävä HARTERTin järjestelmän osalta.

Alempana esitetään meikäläisten lajien luettelo WETMOREN (1951 a) mukaan lahkoihin ja mahdollisiin alalahkoihin jäseneltynä siten, että eri heimoihin kuuluvat lajit on erotettu ajatusviivalla. Kolmea poikkeusta (*Procellariiformes*, *Falconiformes*, *Strigiformes*) lukuunottamatta jako heimoihin on tässä sama kuin PETERSIN (1931—1951) tunnetussa luettelossa, joka on WETMOREN järjestelmän mukainen. Sen sijaan lajien järjestys poikkeaa tuntuvasti PETERSistä, mikä johtuu siitä, että tutkimus on varsinkin PETERSIN teoksen varhaisimpien osien ilmestymisen jälkeen melkoisesti muuttanut käsityksiä lajien välisistä sukulaisuussuhteista yksittäisten heimojen puitteissa. Osittain tämä on vinyt pienten sukujen yhdistämisiin, osittain taas aikaisemmista poikkeaviin ryhmyksiin sukujen suhteellisen primitiivisyyden tai fylogenettilisen iän perusteella. Koska WETMOREN (1951 a) esitykseen ei sisälly heimoja pienempiä ryhmiä, lajien järjestykseksi on otettu sama, mikä esiintyy parissa Englannissa ilmestyneessä kenttäkirjassa (HOLLOM 1952, PETERSON etc. 1954). Näissä lajien järjestys nimenomaisen ilmoituksen mukaan on WETMOREN järjestelmän mukainen. Luettelomme heimojako on muuten kuten

niissä, paitsi että heimot *Accipitridae* ja *Falconidae* on erotettu toisistaan (syistä ks. huomautusta n:o 7, s. 122).

Aikaisemmin mainitun lintutieteilijäkongressin yhteydessä toimeenpannussa neuvottelussa päätettiin, että PETERSIN »Check-list» olisi luokittelun pohjana. Koska tästä teoksesta ilmestyneistä osista vasta yksi osa (VII) koskee lahkoo *Passeriformes*, mutta vain Euroopan ulkopuolella eläviä ryhmiä, konferenssissa sovittiin, että varpuslintujen osalta toistaiseksi noudatetaan HARTERTIN järjestelmää, mutta päinvastaisessa järjestyksessä. Molemmat näistä päätöksistä ovat epätydyttäviä. Tosin PETERSIN teos on ainoa koko maailmaa koskeva luettelo, joka pääjaottelultaan perustuu WETMOREEN, ja samoin on totta, että varpuslintujen osalta tähän sovitteeluun oli pohjaksi kelpaavan yleisteoksen puitteessa pakko mennä. Mutta kuten jo mainittiin, PETERSIN teos on lahkonsisäisen ryhmittelyn osalta monissa kohdin käynyt vanhanaikaiseksi, ja lisäksi on huomattava, että HARTERTIN järjestelmä päinvastaisenakin ratkaisevasti poikkeaa nykyisistä käsityksistä varpuslinturyhmien keskinäisistä suhteista. Olemme näistä syistä pysytelleet äsken mainituin poikkeuksin WETMOREN (1951 a) viimeisen luettelon pohjalla aina varpuslintujen heimoja myöten. Sitäpaitsi engl. kenttäkirjoissa varpuslintujen sukujen järjestys heimojen puitteissa poikkeaa nykyisestä olennaisesti vähemmän kuin HARTERTIN suvut päinvastaisessa järjestyksessä. Ainoan poikkeuksen muodostaa *Sylviidae*-heimon suku *Phylloscopus*, joka HARTERTILLA on ensimmäinen, mutta tässä uudessa luettelossa viimeinen. Ne muutokset, jotka myöhemmin mahdollisesti johtuvat äsken asetetun varpuslintujen järjestelmää tarkistavan komitean työn tuloksista, tulevat epäilemättä olemaan vähäisempiä, kuin jos välillä totuttautuisimme soveltamaan HARTERTIN järjestelmää nurinpäin.

Sanotuista vaikeuksista ja epäkohdista huolimatta meidän on nyt pakko päätyä siihen tulokseen, että siirtyminen WETMOREN järjestelmään on myös meillä muodostunut ajankohtaiseksi. Kuitenkaan emme halua tyytyä em. tilapäisratkaisuihin, vaan pidämme asiallisempana soveltaa WETMOREN järjestelmää varpuslintuja myöten ja soveltaa niiden sukujen järjestyksessä WETMOREN järjestelmään nojaavia englantilaisia käsikirjoja. Kiistakysymyksiä tietenkin on varsin runsaastikin eri linturyhmien osalta, joiden suuntaan tai toiseen ratkeaminen tulee aiheuttamaan tiettyjä muutoksia esitetyn perusrungon puitteissa. Eräitä näistä käsittelemme kirjoituksen loppuun liitetyissä huomautuksissa, joihin luetteloon ao. kohdassa viitataan numerolla.

Asiaan liittyvä puhtaasti käytännöllinen kysymys on ratkaisu siitä, miten systeemiä olisi nykyoloissa käytettävä esim. Ornis Fennicassa. Edellä selostetuista syistä olisimme taipuvaisia noudattamaan alla olevan luettelon mukaista järjestystä paikallisfaunojen ja tiedon-

antojen lajiluetteloissa ja esittämään yksittäisiä lajeja koskevat tiedonannot tästä lähtien luettelomme mukaisessa järjestyksessä. On huomattava, että suurin osa varpuslintujen sukuista käsittää meillä vain yhden lajin, ja 21:n jäljellä olevan suvun osalta vain 10:ssä laji en järjestys hieman muuttuu, jos seuraamme uutta järjestystä. Nämä vähäiset poikkeukset aikaisemmasta lajiluettelosta (SUOMALAINEN & VOIPIO 1950, VOIPIO 1951 a) mainitaan alempana varpuslintujen sukujen luettelon jälkeen.

HILDÉN (1955, Luonnon Tutkija 59: 95-6) on PETERSONIN etc. (1954) teosta koskevassa selostuksessaan pitänyt varjopuolena siinä käytettyä WETMOREN systeemiä. Tämä kanta on tietenkin täysin ymmärrettävä. On kuitenkin huomattava, että lajien löytäminen Kivirikkoa ja Hortlingia vanhemmista käsi kirjoistamme, joihin moni joutuu silloin tällöin turvautumaan, on aivan yhtä »toivotonta», niissä kun järjestelmä on taas aivan toinen kuin HARTERTIN »uusi» systeemi. Olisi tietenkin ollut onnellista, jos Hartertin järjestelmä olisi vihdoin ollut pysyvä, mutta emme nyt kuitenkaan voi varsinaisesti suositella jättäytymistä vanhalle linjalle — joudummehan silti ulkomaisen kirjallisuuden parissa samojen hankaluuksien eteen, jotka kuitenkin häviävät itsestään tottuessamme vähitellen jokapäiväisessä käytännössä vielä tällä hetkellä oudolta tuntuvaan lajien järjestykseen. Pelkomme on varmasti suurempi kuin todelliset epäkohdat.

Maamme lintujen luettelo uuden järjestelmän mukaan.

Lahko *Gaviiformes*.

*Gavia*¹⁾ *arctica*, *G. immer*, *G. adamsii*²⁾, *G. stellata*.

Lahko *Podicipidiformes*.

Podiceps cristatus, *P. griseigena*, *P. auritus*, *P. caspicus*, *P. ruficollis*.

Lahko *Procellariiformes*.

Oceanodroma leucorhoa, *Fulmarus glacialis*.

Lahko *Pelecaniformes*.

Phalacrocorax carbo, *Ph. aristotelis*. — *Pelecanus onocrotalus*.

Lahko *Ciconiiformes*.

Alalahko *Ardeae*.

Ardea cinerea, *A. purpurea*, *Nycticorax nycticorax*, *Ixobrychus minutus*, *Botaurus stellaris*.

¹⁾ Ks. kohtaa 1 lopussa olevissa huomautuksissa, joihin numerot tässä luettelossa viittaavat.

Alalahko Ciconiae.

Ciconia ciconia, *C. nigra*. — *Plegadis falcinellus*.

Alalahko Phoenicopter.

Phoenicopterus ruber.

Lahko Anseriformes.

Anas platyrhynchos, *A. crecca*, *A. formosa*, *A. querquedula*, *A. strepera*, *A. penelope*, *A. acuta*, *A. (Spatula) clypeata*, *Netta rufina*, *Aythya marila*, *A. fuligula*, *A. ferina*, *A. nyroca*, *Bucephala clangula*, *Clangula hyemalis*, *Melanitta fusca*, *M. perspicillata*, *M. nigra*, *Polysticta stelleri*³⁾, *Somateria mollissima*, *S. spectabilis*, *Mergus serrator*, *M. merganser*, *M. albellus*, *Tadorna tadorna*, *Casarca ferruginea*⁴⁾, *Anser anser*, *A. albifrons*, *A. erythropus*⁵⁾, *A. arvensis*⁶⁾, *A. indicus*, *A. caerulescens*, *Branta bernicla*, *B. leucopsis*, *B. ruficollis*, *Cygnus olor*, *C. cygnus*, *C. columbianus*.

Lahko Falconiformes.⁷⁾

Gyps fulvus. — *Aquila chrysaetos*, *A. clanga*, *A. pomarina*, *Buteo buteo*, *B. lagopus*, *Accipiter nisus*, *A. gentilis*, *Milvus milvus*, *M. migrans*, *Haliaeetus albicilla*, *Pernis apivorus*, *Circus aeruginosus*, *C. cyaneus*, *C. macrourus*, *Pandion haliaeetus*. — *Falco subbuteo*, *F. peregrinus*, *F. rusticolus*, *F. columbarius*, *F. vespertinus*, *F. tinnunculus*.

Lahko Galliformes.

Lagopus lagopus, *L. mutus*, *Lyrurus tetrix*, *Tetrao urogallus*, *Tetrastes bonasia*. — *Perdix perdix*, *Coturnix coturnix*, *Phasianus colchicus*.

Lahko Gruiformes.**Alalahko Grues.**

Grus grus. — *Rallus aquaticus*, *Porzana porzana*, *P. parva*, *Crex crex*, *Gallinula chloropus*, *Fulica atra*.

Alalahko Otides.

Otis tarda, *O. tetrax*, *Chlamydotis undulata*.

Lahko Charadriiformes.**Alalahko Charadrii.**

Haematopus ostralegus. — *Chettusia gregaria*, *Vanellus vanellus*, *Charadrius hiaticula*, *C. dubius*, *C. squatarola*, *C. apricarius*, *C. morinellus*, *Arenaria interpres*⁸⁾. — *Capella gallinago*, *C. media*, *Lymnocyptes minimus*, *Scolopax rusticola*, *Numenius arquata*, *N. phaeopus*, *Limosa limosa*, *L. lapponica*, *Tringa ochropus*, *T. glareola*, *T. hypoleucos*, *T. totanus*, *T. erythropus*, *T. nebularia*, *T. stagnatilis*, *Xenus cinerea*, *Calidris canutus*, *C. maritima*, *C. minuta*⁹⁾, *C. minutilla*, *C. temminckii*, *C. alpina*, *C. ferruginea*, *Crocethia alba*¹⁰⁾, *Limicola falcinellus*, *Philomachus pugnax*. — *Phalaropus fulicarius*, *Ph. lobatus*. — *Cursorius cursor*.

Alalahko Lari.

Stercorarius parasiticus, *S. skua*, *S. pomarinus*, *S. longicaudus*. — *Pagophila eburnea*, *Larus marinus*, *L. fuscus*, *L. argentatus*, *L. canus*, *L. hyperboreus*, *L.*

*glaucooides*¹¹), *L. minutus*, *L. ridibundus*, *Xema sabini*, *Rissa tridactyla*, *Chlidonias niger*, *Hydroprogne tschegrava*, *Sterna hirundo*, *S. paradisaea*, *S. albifrons*
Alalahko *Alcae*.

Alca torda, *Plautus alle*, *Uria aalge*, *U. lomvia*, *U. grylle*¹²), *Fratercula arctica*.

Lahko *Columbiformes*.

Alalahko *Pterocletes*.

Syrnhaptis paradoxus.

Alalahko *Columbae*.

Columba oenas, *C. livia*, *C. palumbus*, *Streptopelia turtur*, *S. decaocto*.

Lahko *Cuculiformes*.

Cuculus canorus, *Clamator glandarius*.

Lahko *Strigiformes*.

*Tyto alba*¹³), *Bubo bubo*, *Nyctea scandiaca*, *Surnia ulula*, *Glaucidium passerinum*, *Strix aluco*, *S. nebulosa*, *S. uralensis*, *Asio otus*, *A. flammeus*, *Aegolius funereus*.

Lahko *Caprimulgiformes*.

Caprimulgus europaeus.

Lahko *Apodiformes*.

Apus apus, *Chaetura caudacuta*.

Lahko *Coraciiformes*.

Alalahko *Alcedines*.

Alcedo atthis.

Alalahko *Meropes*.

Merops apiaster.

Alalahko *Coracii*.

Coracias garrulus. — *Upupa epops*.

Lahko *Piciformes*.

Picus viridis, *P. canus*, *Dendrocopos major*, *D. leucotos*, *D. minor*, *D. medius*, *Picoides tridactylus*, *Dryocopus martius*, *Jynx torquilla*

Lahko *Passeriformes*.

Varpuslintujen lahkoon neljästä alalahkosta viimeiseen (*Passeres*) kuuluvat heimot ja suvut ovat Wetmoren järjestelmässä sijoitetut seuraavaan järjestykseen:

Alaudidae (*Calandrella*, *Galerida*, *Lullula*, *Alauda*, *Eremophila*), *Hirundinidae* (*Hirundo*, *Delichon*, *Riparia*), *Oriolidae* (*Oriolus*), *Corvidae* (*Corvus*, *Pica*, *Nucifraga*, *Garrulus*, *Cractes*), *Paridae* (*Parus*, *Aegithalos*¹⁴), *Remiz*, *Panurus*¹⁵), *Sittidae* (*Sitta*), *Certhiidae* (*Certha*), *Troglodytidae* (*Troglodytes*), *Cinclidae* (*Cinclus*), *Turdidae* (*Turdus*, *Oenanthe*, *Saxicola*, *Tarsiger*, *Phoenicurus*, *Luscinia*, *Eriothacus*), *Sylviidae* (*Locustella*, *Acrocephalus*, *Hippolais*, *Sylvia*, *Phylloscopus*), *Regulidae*¹⁶) (*Regulus*), *Muscicapidae* (*Muscicapa*), *Prunellidae* (*Prunella*), *Mota-*

cillidae (Anthus, Motacilla), *Bombycillidae* (Bombycilla), *Laniidae* (Lanius), *Sturnidae* (Sturnus¹⁷), *Fringillidae*¹⁸) (Coccothraustes, Chloris¹⁹), Carduelis, Serinus,²⁰ Pyrrhula, Carpodacus,²¹) Pinicola, Loxia, Fringilla, Emberiza, Calcarius, Plectrophenax), *Passeridae* (Passer).

Aikaisempaan meikäläiseen lajiluetteloon (ks. SUOMALAINEN & VOIPIO 1950) verrattuna lajien järjestys muuttuu seur. suvuissa jonkin verran:

Turdus: viscivorus ja *pilaris* vaihtavat paikkaa.

Saxicola: torquata ja *rubetra* vaihtavat paikkaa.

Locustella: naevia siirtyy ensimmäiseksi.

Sylvia: atricapilla siirtyy ensimmäiseksi.

Phylloscopus: collybita siirtyy kolmanneksi.

Anthus: pratensis siirtyy ensimmäiseksi.

*Motacilla: alba, cinerea, flava, lutea.*²²)

Lanius: excubitor ja *minor* vaihtavat paikkaa.

Carduelis: carduelis, spinus, cannabina, flavirostris, flammea, hornemanni.

Emberiza: calandra ja *citrinella* vaihtavat paikkaa.

Huomautuksia.

1) Kuten tunnettua, amerikkalaiset ornitologit ovat tarkoittaneet nimellä *Gavia* Forster 1788 kuikkia ja nimellä *Colymbus* Linné 1758 uikkuja, kun taas Vanhassa maailmassa kuikkien nimi on ollut *Colymbus* ja uikkujen *Podiceps* LATHAM 1787. Kun *Colymbus* ja vastaavasti myös ryhmänimet *Colymbidae* ja *Colymbiformes* näin ollen tarkoittavat aivan eri muotoja, asia on ratkaistu aikojen kuluessa jo usein tapahtuneen sekaannuksen välttämiseksi SALOMONSENIN (1951) ehdotuksen mukaan luopumalla kokonaan *Colymbus*-nimestä ja ottamalla käytäntöön kuikkista nimi *Gavia* (lahkosta vastaavasti *Gaviiformes*) ja uikuista nimi *Podiceps* (lahkosta vastaavasti *Podicipidiformes*).

2) *Gavia immer* ja *G. adamsii* tuskin yhdistettävissä samaan rotupiiriin, kuten venäl. tutkijat arvelevat (ks. KOZLOVA 1947, DEMENTIEV & GLADKOV 1951, Tom 2). Ne ovat kylläkin vikarioivia muotoja, mutta olinpaikkavaatimusten erilaisuuden vuoksi niiden alueet pysyvät erillään, eivätkä ne lisäänty keskenään yhteisillä rajoillaan (RAND 1948). Nämä biologiset eroavuudet painavat vaa'assa enemmän kuin samaan rotupiiriin kuuluminen puolesta puhuva vikarianssi, joten kysymyksessä on vastoin aikaisempaa arvelua (SUOMALAINEN & VOIPIO 1950, VOIPIO 1951 a) kaksi lajistaen saavuttanutta sukulaismuotoa (ratkaisusta lajin ja rodun välillä ks. esim. MAYR etc. 1953, s. 102, tapaus 4).

3) DELACOUR & MAYR (1945) esittävät eräitä näkökohtia *Polystica stelleri*'n yhdistämiseksi sukuun *Somateria*. Näin on tehty hiljattain ilmestyneessä venäläisessä käsikirjassa (DEMENTIEV & GLADKOV 1952, Tom. 4).

4) Väliittävien muotojen vuoksi DELACOUR & MAYR (1945) yhdistävät ruostesorsan sukuun *Tadorna* (samoin DEMENTIEV & GLADKOV 1952, Tom. 4).

5) Tämän ja edellisen lajin alueet peittävät toisiaan Siperian pohjoisimmissa osissa leveänä vyöhykkeenä (DEMENTIEV & GLADKOV 1952, kartat s. 301 ja 308),

joten kysymyksessä on vastoin esitettyjä olettamuksia (vrt. VOIPIO 1951 a) kaksi itsenäistä lajia.

6) = *fabalis* (ks. VOIPIO 1951 a, s. 8). Maantieteellisesti muista metsähanhista täysin eristettynä muotona lyhytnokkahanhen taksonomisesta asemasta (laji vai rotu) ei ole luontaisia osoituksia. Sen pitäminen rotuna (*Anser arvensis brachyrhynchus*) on paikallaan, koska trinäärisen nimityksen käyttö parhaiten osoittaa epäselvissä tapauksissa muotojen läheisen sukulaisuuden ja allopatrian (ks. MAYR etc. 1953, s. 102 ff., tapaus 5).

7) On ilmeistä, että nykyinen laho *Falconiformes* on suuressa määrin polyfyleettinen. Niinpä on mahdollista, että heimot *Accipitridae* ja *Falconidae* ovat eri alkuperää ja kehittyneet konvergenttisesti ulkomuodoltaan tyypillisiksi petolinnuiksi (JOLLIE 1953; ks. myös STARCK & BARNIKOL 1954). JOLLIE (op. c.) on taipuvainen erottamaan jalohaukat omaksi lahkokseen lähelle pöllöjä ja kehrääjiä. Heimo *Falconidae* esiintyy fossiileina varmuudella vasta pleistoseenissa (muut petolinnut jo eoseenissa).

8) *Arenaria*-suvun paikka järjestelmässä muuttunut. Luetaan (WETMORE 1951 a, MAYR & AMADON 1951) heimoon *Charadriidae* (ei heimoon *Scelopacidae*, kuten aikaisemmin, esim. PETERS 1934).

9) Monotyyppinen laji, johon *C. ruficollis* päälevinneysiänsä vikarianssista huolimatta suhtautuu ns. hyvän lajin tavoin (ks. DEMENTIEV & GLADKOV 1951, vrt. SUOMALAINEN & VOIPIO 1950, VOIPIO 1951 a), joten tiet. nimi on *C. minuta* (ei *C. ruficollis*).

10) Pulmussirrin yhdistävät monet tutkijat sukuun *Calidris*.

11) *L. glaucoides* (= *leucopterus*) lienee harmaalokin maantiet. rotu (*L. argentatus glaucoides*). Mieli-piteet lästä kysymyksestä tosin eroavat, mutta sikäli kuin RAND (1948) on oikeassa ja Pohjois-Amerikan arktisten seutujen muodot suhtautuvat toisiinsa kuten alalajit, asiantila on tämä. Mikäli taas eteläisin näistä, *L. argentatus smithsonianus*, suhtautuu muotoon *thayeri* lajin tavoin, kuten SALOMONSEN (1950) arvelee, muotoa *L. glaucoides* on pidettävä itsenäisenä lajina ja muotoa *thayeri* (sekä myös *kumlieni*) sen alalajina. Vaikka ensiksi mainittu käsitys RANDin (op. c.) ilmoituksen perusteella lienee oikeampi (ks. myös GEYR v. SCHWEPPENBURG 1938 ja STRESEMANN 1947), *L. glaucoides* on luettelosamme esitetty lajina, jottei se vielä selvitystä kaipaavana muotona jäisi kokonaan pois.

12) SALOMONSENIN (1944) mukaan riskilät olisi edelleen pidettävä erillisenä sukuna *Cephus*. STORERIN (1952) tutkimukset kieltämättä tukevat tätä käsitystä.

13) Muista pöllöistä poikkeavista ominaisuuksista huolimatta tornipöllöjä ei erotettu omaksi heimokseen. STARCKin ja BARNIKOLIN (1954) viimeaikaiset tutkimukset kuitenkin pikemmin tukevat käsitystä tornipöllöjen erikoisemasta.

14—15) *Paridae*-heimolla on ilmeisesti polyfyleettinen koostumus, jossa voidaan erottaa kolme selvää ryhmää, nim. vars. tiaiset (meillä suku *Parus*), pussitiaiset (meillä tavattu suku *Remiz*) sekä pyrstötiaiset (meillä suvut *Panurus* ja *Aegithalos*). *Panurus* on nykyisin jo varmana pidettävän käsityksen mukaan (MAYR & AMADON 1951) sukua *Paradoxornis*-suvulle, joten on mahdollista, että keskenään lukuisia yhteisiä ominaisuuksia omaavat suvut *Aegithalos* ja *Panurus* tullaan lukemaan samaan erilliseen heimoon *Paradoxornithidae*. Tämä ratkaisu on tehty DEMENTIEV—GLADKOVIN teoksessa (osa VI, 1954). Myöskin WOLTERS (1952) ja BOETTICHER (1953, 1954) korostavat tätä eroa, jälkimmäinen jopa ja-

kamalla nämä suvut eri heimojen, *Muscicapidae* (*Panurus*), *Paridae* (*Parus* ja *Aegithalos*, mutta eri alaheimoissa) ja *Promeropidae* (*Remiz*) osalle!

16) MAYRIN ja AMADONIN (1951) mukaan *Regulus* mahdollisesti edustaa havumetsissä elämiseen sopeutunutta pohjoista kerttustyyppiä ja kuuluu näin ollen heimoon *Sylviidae* lähellä *Phylloscopus*-sukua. Kaikki tutkijat eivät kuitenkaan pidä tätä sukulaisuutta todennäköisenä (esim. WOLTERS 1952).

17) AMADON (1943) ja WOLTERS (1952) yhdistävät suvun *Pastor* kottaraisen sukuun. Tämä on toteutettu englantilaisessa lintuluettelossa sekä PETERSONIN etc. (1954) kenttäkirjassa.

18) Peippolintujen heimon koostuminen erillisistä, toisilleen enemmän tai vähemmän kaukaisista ryhmistä on jo kauan ollut tunnettua. Viimeaikaiset tutkimukset, jotka koskevat leukalihastoa, kallon sekä nokan ja kielen rakennetta (BEECHER 1953), kovan suulaen rakennetta (TORDOFF (1954a, b), takaraajan vertailevaa myologiaa sekä ryhmien vertailevaa serologiaa (STALLCUP 1954) ovat vahvistaneet tämän kiistattomasti. Itse ryhmityksessä esiintyy melkoisia mielipide-eroja, mutta erityisesti erään ryhmän, peippolintujen alaheimon *Carduelinae* (johon kuuluvat meikäläiset suvut *Chloris*, *Carduelis*, *Serinus*, *Pyrrhula*, *Carpodacus*, *Pinicola* ja *Loxia*), erottuminen jyrkästi muista näyttää olevan kiistaton. TORDOFFIN (op. c.) käsityksen mukaan ne muodostavat heimon *Ploceidae* (johon suku *Passer* kuuluu, mikäli heimoa *Passeridae* ei eroteta ploceideistä) alaheimon *Carduelinae*. STALLCUP (op. c.) taas muodostaa heimon *Carduelidae* (= *Estrildinae* + *Carduelinae*), koska ryhmä *Estrildinae* ei serologisesti ole lähellä heimoa *Ploceidae*. Kummasakin tapauksessa peipot (*Fringilla*) ja sirkut kuuluvat heimoon *Fringillidae* (jossa mm. alaheimot *Fringillinae* ja *Emberizinae*). Myös BEECHER (op. c.) sijoittaa ryhmät *Carduelinae* ja *Emberizinae* eri heimojen (*Thraupidae* ja *Parulidae*) osalle, joskin itse ryhmityksestä juuri näihin heimoihin TORDOFF on eri mieltä.

19—21) Sukujen *Chloris*, *Serinus* ja *Carpodacus* yhdistämiselle vihervarpusen sukuun (*Carduelis*) on olemassa tiettyjä syitä (WOLTERS 1952; *Chloris*-suvun osalta ks. MEINERTZHAGEN & WILLIAMSON 1953, *The Ibis* 95: 365—369).

22) Tästä muodosta meillä tehty kenttähavainto, josta tulee lähiaikana tarkka selonteko, on jo ehtinyt erääseen käsikirjaankin nimellä *M. flava flavissima*. Keltävästäräkkimuotojen ryhmittäminen kolmeksi roturyhmäksi (*flava*, *feldegg* ja *lutea*) on vanhastaan tunnettua, mutta niiden taksonominen asema on ollut vaikeasti määriteltävissä. Joka tapauksessa *lutea* on muista selvästi erillisempi ryhmä, joka sitä paitsi elää laajoilla alueilla rinnan *flava*-muotojen kanssa (JOHANSEN 1944, *Journ. f. Ornith.* 92: 157). Kun myöskin ns. mutaatiohypoteesilta näyttää riittävä pohja puuttuvan (WILLIAMSON 1953, *Brit. Birds* 48: 382—403), keltapäisten rotujen ryhmää, johon kuuluvat rodut *flavissima*, *lutea* ja *taivana*, on pidettävä itsenäisenä lajina *Motacilla lutea* (Gm.). Tämä kanta on omaksuttu venäl. käsikirjassa (DEMENTIEV & GLADKOV 1951—54) ja siihen on päättynyt äskettäin myös WILLIAMSON (op. c.).

Huomattakoon lisäksi seuraavat nimistölliset muutokset, jotka ovat Kansainvälisen nimistökomitean ratkaistavina (ks. *Ibis* 98: 157—168, 1956) ja jotka perustuvat rotupiirien keskinäisten suhteiden tarkistukseen (eräissä teoksissa jo omaksuttukin):

Calandrella brachydactyla (Leisl. 1814). Lyhytvarvaskiurun eurooppalaiset edustajat kuuluvat ilmeisesti samaan rotupiiriin kuin afrikkalainen *cinerea*-ryhmä, joten lajin nimeksi tulee *C. cinerea* Gmelin 1789. Tämä on myös venäl. käsikirjassa (DEMENTIEV & GLADKOV 1951—54) omaksuttu kanta (ks. myös JOHANSEN 1944, Journ. f. Ornith. 92: 96).

Parus atricapillus L. Muodostaa tunnetusti kolme selvästi eroavaa ryhmää: pohjoisamerikkal. *atricapillus*, keskiaasialainen *songarus* ja euraasialainen *montanus* (ks. JOHANSEN op. c.). Asiasta hiljattain muodostetun käsityksen mukaan amerikkalaista ryhmää ei voi pitää samaan lajiin kuuluvana (ks. Ibis 1956: 164). Tämän vuoksi meikäläisen hömötiaisen lajinimeksi on ehdotettu vanhin tätä lajia koskeva nimi *Parus montanus* Conrad 1827.

Lanius collurio L. Linné selitti teoksessaan v. 1758 mm. lepinkäislajit *Lanius cristatus* (sivulla 93) ja *L. collurio* (sivulla 94). Nämä muodostavat rotuineen kaksi keskenään vikarioivaa ja — kuten nyt on selvinnyt — yhteisillä rajoillaan vapaasti lisääntyvää ryhmää. Ne voidaan näin ollen yhdistää yhdeksi lajiksi, jonka nimeksi tulee *Lanius cristatus* L. Näin on tehty em. venäläisessä käsikirjassa (ks. myös JOHANSEN 1944, Journ. f. Ornith. 92: 198).

Kirjallisuutta: AMADON, D., 1943, The genera of starlings and their relationships. Amer. Mus. Novitates, n:o 1247, 16 s. (ref.). — BEECHER, W. J., 1953, A phylogeny of the Oscines. Auk 70: 270—333. — BOETTICHER, H. VON, 1953, Zur Familiensystematik der Singvögel (Oscines). Ornith. Mitt. 5: 41—44. — 1954, Zur Familiensystematik der Singvögel (Oscines). 2. Teil: Ursprung der Singvögel (Oscines). Anz. Ornith. Ges. Bayern 4: 138—143. — The British Ornithologists' Union, 1952, Check-list of the birds of Great Britain and Ireland. London. — DEGERBØL, M., 1950, Mammals. In: List of Danish Vertebrates. Copenhagen. — DELACOUR, J. & E. MAYR, 1945, The Family Anatidae. The Wilson Bull. 57: 3—55. — DEMENTIEV, G. P. & N. A. GLADKOV, 1951—54, Ptizi Sovjetskogo Sojuza. Moskva. — GEYR VON SCHWEPENBURG, H., 1938, Zur Systematik der fuscus-argentatus-Möwen. Jour. Ornith. 86: 345—365. — HOLLON, P. A. D. (editor), 1952, The popular handbook of British birds. London. — JOLLIE, M., 1953, Are the Falconiformes a monophyletic group. Ibis 93: 369—371. — KOZLOVA, G. V., 1947, Colymbiformes. In: Faune de l'URSS. Oiseaux. Vol. I: 3. Moscou—Leningrad. — MAYR, E. & D. AMADON, 1951, A classification of recent birds. Amer. Mus. Novitates, n:o 1496, s. 1—42. — MAYR, E., E. J. LINSLEY & R. L. USINGER, 1953, Methods and principles of systematic zoology. New York. — MÜLLER-USING, D. & TH. HALTENORTH, 1954, Simpsons Neuordnung der Mammalia in ihrer Bedeutung für die deutsche Säugetierkunde. Säugetierk. Mitt. 2: 102—109. — PETERS, J. L., 1931—1951, Check-list of birds of the world. Cambridge, Mass. — PETERSON, R. G. MOUNTFORT & P. A. D. HOLLON, 1954, A field guide to the birds of Britain and Europe. London. — RAND, A. L., 1948, Glaciation, an isolating factor in speciation. Evolution 2: 314—321. — ROMER, A. S., 1945, Vertebrate paleontology. Chicago. — SALOMONSEN, F., 1944, The Atlantic Alcidae. Medd. Göteb. Mus. Zool. Avd. 108. s. 1—138. — 1950, Grønlands Fugle. København. — 1951, A nomenclatorial controversy: the genus *Colymbus* Linnaeus 1758. Proc. Xth Int. Ornith. Congr. Uppsala 1950. S. 149—154. — SIMPSON, G. G., 1945, The principles of classification

and a classification of mammals. Bull. Amer. Mus. Nat. Hist. 85: 1—350. — STALLCUP, W. B., 1954, Myology and serology of the avian family Fringillidae, a taxonomic study. Univ. Kansas Publ. Mus. Nat. Hist. 8, N:o 2: 157—211. — STARCK, D. & A. BARNIKOL, 1954, Beiträge zur Morphologie der Trigemini-muskulatur der Vögel. Morph. Jahrb. 6. 94: 1—64 — STORER, R. W., 1952, A comparison of variation, behavior and evolution in the sea bird genera *Uria* and *Cepphus*. Univ. Calif. Publ. Zool. 52: 121—222. — STRESEMANN, E., 1927/34, Aves. In: Kükenthal, Handb. Zool., VII B: 720—853, Berlin u. Leipzig. — 1951, Die Entwicklung der Ornithologie von Aristoteles bis zur Gegenwart. Berlin. — 1954, [Schriftenschau: »Check-list of the birds of Great Britain and Irland«]. Jour. Ornith. 95: 187—188. — STRESEMANN, E. & N. W. TIMOFEEFF-RESSOVSKY, 1947, Artentstehung in geographischen Formenkreisen. I. Der Formenkreis *Larus argentatus-cachinnans-fuscus*. Biol. Zbl. 66: 57—76. — SUOMALAINEN P. & P. VOPIO, 1950, Suomen selkärangaiset — Vertebrata Fennica. Helsinki. — TORDOFF, H. B., 1954 a, A systematic study of the avian family Fringillidae based on the structure of the skull. Misc. Publ. Mus. Zool. Univ. Mich. N:o 81. — 1954 b, Relationships in the New World nine-primaried Oscines. Auk 71: 273—284. — VOPIO, P., 1951 a, Linnustomme alalajikysymyksen nykyinen vaihe. Ornis Fennica 28: 1—19. — 1951 b, [Selostus teoksesta Bruun—Pfaff—Løppenthin—Degerbøl, »List of Danish Vertebrates«]. Ornis Fennica 28: 21—22. — 1953, [Selostus teoksesta »Check-list of the birds of Great Britain and Irland«, julk. The British Ornithologists' Union], Ornis Fennica 30: 30—32. — WETMORE, A., 1934, A systematic classification for the birds of the world, revised and amended. Smiths. Misc. Coll. 89: 1—11. (ref.) — 1951 a, A revised classification for the birds of the world. Smiths. Misc. Coll. 117, N:o 4: 1—22. — 1951 b, Recent additions to our knowledge of prehistoric birds 1933—1949. Proc. Xth Int. Ornith. Congr. Uppsala 1950. S. 51—74. — WITHERBY, H. F. et al., 1943, The handbook of British birds. London. — WOLTERS, H. E., 1952, Die Gattungen der westpalaearktischen Sperlingsvögel (Ordn. Passeriformes). Bonner Zool. Beitr. 3: 231—288. — YOUNG, J. Z., 1950, The life of Vertebrates. Oxford.

Zusammenfassung: Das veränderliche System der Vögel. Mehrere spezielle Charakterzüge der Vögel bedingen es, dass ihre Fossilisation unvergleichlich schwächer als die der Säugetiere ist. Die Vögel sind erstens klein und ihr Knochenbau zart. Ausserdem enthält ihr Knochengerüst keine gut erhaltbaren, diagnostisch wichtigen Teile, wie bei den Säugetieren etwa die Zähne. Weiter bringen es die Lebensweise der Vögel und die Beschaffenheit ihrer Lebensumgebung mit sich, dass ihre Reste nur verhältnismässig geringe Aussicht haben, überhaupt fossilisiert zu werden. Während man sowohl bei den Reptilien als auch bei den Säugetieren mehr fossile als rezente Formen kennt, stehen den etwa 8 500 heute bekannten Vogelarten (MAYR et al. 1953) vorläufig weniger als 800 fossile Formen gegenüber (WETMORE 1951 b). Verbindende Fossilien zwischen den verschiedenen Gruppen sind darum überaus selten.

Aus der grossen Gleichförmigkeit der anatomischen Konstruktion der Vögel wiederum folgt, dass selbst die grossen systematischen Gruppen unter sich nur ziemlich wenig verschiedenen sind; es entsprechen etwa die Unterschiede zwi-

schen den Ordnungen bei den Vögeln denen der Familien bei den Säugelieren. Dies erschwert die Systematisierung zumal im Bereich der niederen Kategorien. Da überdies die meisten unserer gegenwärtigen Vogelordnungen bis einschliesslich der »höchsten« Formen geologisch alt sind (etwa 50 % ihrer Artenzahl sind schon im Eozän und nicht minder als 70 % im Oligozän vertreten), bereitet die Klärung der verwandtschaftlichen Beziehungen der Gruppen und der Phylogenie der einzelnen Entwicklungslinien grosse Schwierigkeiten, indem die Verbindung zwischen den Ordnungen schon längst spurlos verschwunden ist. Dies wiederum macht es schwierig zu entscheiden, welche von den Ordnungen, von denen die meisten infolge der ungleich raschen phylogenetischen Entwicklung einzelner Organe oder Organgruppen sowohl für weitgehende Differenzierung zeugende fortgeschrittene als auch primitive Züge aufzuweisen haben, in bezug auf Primitivität bzw. ihr phylogenetisches Alter den anderen voranzustellen sind.

Einen weiteren Faktor von wesentlicher Bedeutung bildet die durch Anpassung an ähnliche Lebensweise hervorgerufene konvergente Entwicklung, die in einer anatomisch so einheitlichen Gruppe, wie es die Vögel sind, verhältnismässig leicht geeignet ist, die ursprünglichen Gruppenunterschiede zu verwischen. Das Hauptproblem der auf phylogenetischer Grundlage arbeitenden morphologischen Klassifizierung besteht in einer Eliminierung der konvergenten Eigenschaften (SIMPSON 1945). Dies wiederum ist grossenteils nur durch Fossilfunde möglich, in bezug auf welche sich indessen die Vögel, wie wir eben sahen, im Vergleich zu den anderen Gruppen der Wirbeltiere in bedeutend unvorteilhafterer Lage befinden.

Alle diese Umstände sind nun Ursache dazu, dass die Hauptaufgabe der Klassifizierung, die möglichst nahe Unterbringung nächstverwandter Gruppen und richtige Erwägung der phylogenetischen Ordnungsfolge, in betreff der Vögel notgerungen zur Hälfte unerfüllt bleibt. Dies hat STRESEMANN (1951) in seiner Geschichte der Ornithologie deutlich zum Ausdruck gebracht (siehe das Zitat auf S. 111). Es ist unter solchen Umständen durchaus natürlich, dass viele Autoren in Übereinstimmung mit STRESEMANN (1954) der Ansicht sind, dass die Ersetzung eines bestimmten Systems durch ein anderes im Grunde genommen gleichbedeutend mit der Ersetzung bestimmter subjektiver Anschauungen durch andere subjektive Auffassungen ist und somit verwerflich ist.

Nichtsdestoweniger ist die europäische Ornithologie jetzt vor eine solche Tatsache gestellt worden, nachdem man sich genötigt gesehen hat, von dem herkömmlichen HARTERTSchen System zugunsten des in Amerika schon lange gebrauchten Systems von WETMORE Abstand zu nehmen. Das Erscheinen der nach diesem System zusammengestellten englischen Check-list i. J. 1952 und die durch sie ausgelöste Reaktion auf dem europäischen Kontinent gaben den Anlass zu einer offiziellen Diskussion auf dem Baseler Ornithologenkongress im Sommer 1954. Als erstes Ziel der Verhandlungen galt, was das System anbetraf, die Befolgung desselben einheitlichen Systems in allen europäischen Ländern und, soweit möglich, die Beibehaltung des HARTERTSchen Systems. Die grosse Mehrheit schloss sich jedoch dem System von WETMORE an, das daher auch für Europa als offiziell gültiges System angenommen wurde.

Der Übertritt von einem früheren, schon eingebürgerten System zu einem völlig neuen ist zumal vom Standpunkt der Amateure keineswegs angenehm,

und auch der Fachmann empfindet im vorliegenden Falle nicht dieselbe Genugtuung wie etwa beim neulich stattgefundenen Übergang zu dem gleichfalls durchgreifend neuen System der Säugetiere von SIMPSON (1945) — dazu ist die innere Gliederung der Vögel allzu vieldeutig. Auch in unserem Lande gibt sich eine a priori abweisende Einstellung deutlich zu erkennen, und zwar wohl vorwiegend im Kreise der jüngsten Ornithologengeneration, in deren Bestrebungen die rein faunistischen Fragen eine zentrale Stellung einnehmen und die mit der Ordnungsfolge der Arten verknüpften praktischen Gesichtspunkte in den Vordergrund rücken.

Diese obenerwähnten Umstände genügen indessen heute nicht mehr zur Abwehr des WETMOREschen Systems bei uns. Erstens hat sich das System von HARTERT im Lichte der neueren anatomischen — und auch paläontologischen — Forschung an mehreren Punkten als unbedingt mangelhaft erwiesen. Dies ist gut u.a. aus der Konformität ersichtlich, mit welcher die von verschiedenen Forschern aufgestellten Systeme (STRESEMANN 1933/34, WETMORE 1934, MAYR & AMADON 1951) in betreff gewisser Punkte von ihm abweichen. Ausserdem ist es insofern inkonsequent, als die fortgeschritteneren Gruppen, die ja in den Systemen aller anderen Tiergruppen am Ende stehen, in ihm den primitiveren Formen (Strauss, Emu etc.) vorangestellt sind. Zweitens ist zu bemerken, dass ja auch der vor etwa dreissig Jahren stattgefundene Überangang zum HARTERTschen System seinerzeit recht ungezwungen erfolgte, und doch wich dieses System nicht wenig von dem bis dahin herrschenden ab und verursachte erhebliche Umstellungen in den Handbüchern. Drittens ist der nun genommene Schritt der einzige Weg zur Erlangung der notwendigen Gleichförmigkeit nicht nur in Europa, sondern auch in der internationalen Ornithologie überhaupt. Es ist nicht sachlich angebracht, in einer Zeit, wo die Ornithologie mit ihren zahlreichen grossen Problemen eine engere internationale Zusammenarbeit als bisher erfordert und schliesslich auch zu einer solchen leiten wird, die Sache auf die Weise zu lösen, dass man sich in zwei Weltteilen zweien verschiedenen Systemen zuwendet, geschweige denn, dass man in einem einzelnen europäischen Land fortgesetzt am alten System festhält, das ja auf keinen Fall besser ist als das neue, so »unfertig« letzteres in seiner gegenwärtigen Form heute auch noch sein mag. Viertens hat man zu berücksichtigen, dass die im System der Vögel künftig notwendig erscheinenden Korrekturen kaum so tief in dasselbe eingreifen werden, wie dies auf Grund der neuen Forschungsergebnisse hinsichtlich des HARTERTschen Systems sicher der Fall sein würde.

Die Seiten 118—121 bringen ein Verzeichnis der Vögel Finnlands nach dem System von WETMORE. Die Ordnungsfolge der Arten ist dieselbe wie in den nach diesem System zusammengestellten englischen Feldtaschenbüchern (HOLLON 1952, PETERSON et al. 1954). In den einzelnen Ordnungen sind die Arten familienweise aufgeführt und die Familien voneinander durch einen Gedankenstrich getrennt. Bei den Passeres sind nur die Gattungen angegeben, aber nach ihrer Aufzählung wird besonders erwähnt, wie sich ihre Ordnungsfolge im Vergleich zu HARTERT verändert (vaihtavat paikkaa = wechseln ihre Plätze; siirty ensimmäiseksi bzw. kolmanneksi = rückt an der ersten bzw. dritten Platz).

In den auf S. 121—124 folgenden Bemerkungen sind, ausser der Motivierung gewisser nomenklatorischer Änderungen, einige taxonomische Meinungsabwei-

chungen oder Vorschläge mitgeteilt, deren endgültige Entscheidung oder Annahme Änderungen innerhalb des Grundgerüsts verursachen wird (betrifft näherer Literaturhinweise sei auf S. 121—124 verwiesen).

Die Bemerkung Nr. 1 betrifft die alte nomenklatorische Streitfrage *Gavia* — *Colymbus*, die nunmehr nach dem Vorschlag von SALOMONSEN auf die Weise entschieden ist, dass für die Seetaucher der Name *Gavia* und für die Lappentaucher der Name *Podiceps* gilt (die Ordnungen tragen dann entsprechend die Benennungen *Gaviiformes* und *Podicipidiformes*).

Die Bemerkungen Nr. 2, 5, 6, 9 und 11 beziehen sich auf Entscheidungen, ob zum gleichen Rassenkreis gehörig oder als verschiedene Arten anzusehen. *Gavia immer* und *G. adamsii* repräsentieren zwei verwandte Formen, die in ihrer Entwicklung die Stufe einer selbständigen Art erlangt haben (betrifft der Entscheidung zwischen Art und Rasse siehe z. B. MAYR et al. 1953, p. 102, Fall 4). *Anser albifrons* und *A. erythropus* sind im nördlichsten Sibirien auf breiter Zone sympatrisch. *Anser arvensis brachyrhynchus* mag als Rasse gewertet werden können (siehe l. c., Fall 5). *Calidris minuta* und *C. ruficollis* verhalten sich zueinander wie zwei gute Arten, weshalb auf ihre Zusammenführung zu demselben Rassenkreis zu verzichten ist. *Larus glaucooides* (einschl. der Rassen *thayeri* und *kumlieni*) ist als revisionsbedürftige Gruppe in unserem Verzeichnis einstweilen als Art und nicht etwa als ein Glied des Rassenkreises *L. argentatus* aufgeführt.

Die Bemerkungen 3, 4, 10, 12, 17 und 19—21 beziehen sich auf Auffassungen über das gegenseitige Verhältnis gewisser Gattungen. DELACOUR & MAYR (1945) lassen die Gattung *Polysticta* in die Gattung *Somateria* und die Gattung *Casarca* in die Gattung *Tadorna* aufgehen, so auch das russische Handbuch. *Crocethia* wird oft zu *Calidris* gezogen. SALOMONSEN (1944) trennt die Gattungen *Uria* und *Cepphus*, desgleichen STORER (1952). Einige Forscher vereinigen die Gattungen *Pastor* und *Sturnus*, was auch in der englischen Check-list und im Feldtaschenbuch von PETERSON et al. (1954) verwirklicht ist. Es ist auch auf Möglichkeiten zum Zusammenziehen der Gattungen *Chloris*, *Serinus* und *Carpodacus* mit der Gattung *Carduelis* hingewiesen worden.

Die Bemerkungen 7, 8, 13, 14—15, 16 und 18 betreffen umfassendere taxonomische Gruppierungen. Die Ordnung *Falconiformes* ist offenbar polyphyletischen Ursprungs, die Familien *Accipitridae* und *Falconidae* stellen konvergente Gruppen dar, und zwar sind letztere möglicherweise in die Nähe der Eulen und Ziegenmelker zu führen — die Falconiden tauchen als Fossilien erst erheblich später als die Accipitriden auf, deren Resten man schon im Eozän begegnet. *Arenaria* gehört in die Familie *Charadriidae*, nicht *Scolopacidae* wie früher. Die Unterschiedlichkeit der Schleiereulen den übrigen Eulen gegenüber dürfte ihnen eine Stellung als besondere Familie zusichern können. Die Familie *Faridae* ist offenbar polyphyletisch und erlaubt die Unterscheidung von drei klar abgegrenzten Gruppen, nämlich der echten Meisen (einschl. *Parus*), der Beutelmeisen (einschl. *Remiz*) und der Schwanzmeisen (einschl. *Panurus* und *Aegithalos*), welche letzteren einige Forscher bei der Familie *Paradoxornithidae* unterbringen. MAYR & AMADON (1951) stellen die Gattung *Regulus* zu den Sylviiden. Die Finken sind bekanntlich aus mehr oder minder entfernt verwandten Gruppen zusammengesetzt, was durch neuerliche anatomische und

serologisia tutkimuksia erityisesti *Carduelinae* (sisält. u. a. *Chloris*, *Carduelis*, *Serinus*, *Pyrrhula*, *Carpodacus*, *Pinicola* ja *Loxia*) on vahvistettu, että ne eri näkökohdilla u. a. niillä *Ploceidae* kuuluu tai on erillinen perhe *Carduelidae* asettaa.

Se huomautus 22 viittaa yhteen havaintoon yhtenä keltäkoppinen kirkas, jonka rotuun kuului on myöhemmin ilmestyneessä kirjassa tarkemmin käsitellään. Sen mukaan monet kirjoittajat ovat luonnehtineet keltäkoppisen kirkas omaa lajia *Motacilla lutea* (Gm.), ja on mielestäni, että viime aikoina on löytänyt lisää todisteita (WILLIAMSON 1955).

Myös löydetään sivulla 124 huomautuksia joitain kansainvälisten nomenklatuurikomitean ehdotetut (katso Ibis 98: 157—168, 1956) nomenklatuuriset muutokset, jotka osittain jo käytössä ovat. Nämä koskevat toisia toisia suhteita eri rotuun, joiden mahdollinen yhdistäminen (kuten *Calandrella brachydactyla* ja *C. cinerea* sekä *Lanius collurio* ja *L. cristatus*) tai jakaminen (kuten *Parus atricapillus* ja *P. montanus*) muutokset nomenklatuurissa aiheuttavat (ja jokaisissa tapauksissa viimeksi mainittujen nimien voimaantulo).

Tiedonantoja - Meddelanden

Short notes.

Uusia lintuhavaintoja Merenkurkun Valassaarilta. Eräissä aikaisemmassa tiedonannossani (O.F. 1954 no 3) olen esittänyt muutamia Valassaarilla suorittamani lintututkimusten yhteydessä tekemiäni yksittäishavaintoja. Tähän olen koonnut eräitä vastaavanlaisia uusia havaintoja keuhkosta 1954—55; näistä edellisestä saavuin alueelle 17.V ja jälkimmäisenä 5.V. Lisäksi ovat maista R. BÄCK, yo. I. KANGAS, abt. M. PUNTILA ja yo. R. VALJAKKA ystävällisesti antaneet käytettäväksi joukon Valassaarilla tekemiään havaintoja, joiden yhteydessä jäljempänä asianomaisten nimikirjaimet on mainittu.

Nucifraga caryocatactes (L.). Invaasiosyöksynä 1954 voimakasta vaellusta Merenkurkun yli Ruotsiin. I. K. ja M. P. laskivat 23. IX mennessä yli 1 600 yks. Ensimmäiset nähtyivät 18. VIII.

Oriolus oriolus (L.). Laulua 26. VI 1954 Storskärin koivikossa (R. V.). Lajin tiheimpiä tapaamispaikkoja Suomessa.

Emberiza rustica Pall. Viisi uutta kevätmuuttohavaintoa: 19. V 1954 2 yks. Storskärin koivikossa (R. B.), 14. V ja 16. V 1955 ylilentävä yks. Ebbskärillä, 19. V 1955 2 yks. Ebbskärin rantalepikossa ja 22. V 1955 laulava ♂ Käringsundin rannalla. Keväällä laji siis on harvainen, mutta syksyllä tavallisempi: I. K. näki 23. IX 1954 mennessä yhteensä 10 yks.

Emberiza pusilla Pall. 18. IX 1954 2 yks. Storskärillä suon rantapensaikossa (I. K.). Toinen muuttohavainto lajista Suomessa.